

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Videnskabelighed og dens Fremme, især med Hensyn paa Fædrelandet

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Videnskabelighed og dens Fremme, især med Hensyn paa Fædrelandet", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1807_63-intro-shoot-idm74.pdf (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Karakteristik

“Om Videnskabelighed og dens Fremme, især med Hensyn paa Fædrelandet” fra 1807 er et essayistisk forsøg på at beskrive hindringerne for videnskabelighedens udvikling i Danmark og at udpege de rette midler til dens forbedring. Med ordet “videnskabelighed” betegner Grundtvig en dybfølt interesse for videnskabelige emner, som rækker ud over levebrødsstudiet. Hindringerne for videnskabeligheden undersøges gennem en digressionsrig argumentation, som tager sit udgangspunkt i Grundtvigs egne erfaringer fra universitetet og fra tiden som huslærer på herregården Egeløkke. Skarpe og humoristiske sædeskildringer, ofte med adresse til unavngivne enkeltpersoner, står side om side med selvbiografiske betragtninger over kærligheden som en spore til videnskabelig stræben. Ideologisk forener afhandlingen et romantisk videnskabsideal med en kristen, asketisk livsindstilling (jf. Lundgreen-Nielsen 1980, s. 200). Stilen skifter fra det samfundskritisk argumenterende over det satiriske register til et ofte kryptisk billedsprog. Patriotiske opfordringer blander sig med selvudslettende henvisninger til forfatterens egen position. Fremstillingen krydres med fremmedord og litterære referencer, såvel til den klassiske litteratur som til tidens aktuelle forfattere (Steffens, Goethe, Schiller, Addison, Holberg, Horats, Ovid, Lessing, Fichte m.fl.), som for at demonstrere den unge skribents dannelse.

Afhandlingen skildrer ikke kun samtidens forhold, men arbejder også på at forandre dem, hvilket fremgår af afhandlingens mange henvendelser til modtageren: “Kun, hvad jeg veed, vil jeg ligefrem anføre, kun enkelte Vink vil jeg give til Kyndigeres Omdømme” (s. 281). Gennem offentliggørelsen i tidsskriftet *Ny Minerva*, der udgav artikler om litteratur og samfundsforhold samt udenrigspolitisk nyhedsstof, forsøgte Grundtvig at få indflydelsesrige personer i tale.

Indledningens første del vil behandle de historiske og politiske forudsætninger for afhandlingen, herunder trykkefrihedsforordningen af 27. september 1799, hvis konsekvenser Grundtvig oplevede på nært hold. Da afhandlingens forståelse af videnskabelighed adskiller sig stærkt fra Grundtvigs senere opfattelse, vil indledningens anden del forsøge at rekonstruere afhandlingens idéhistoriske forudsætninger i den tidlige tyske romantik. Tredje del vil behandle den biografiske baggrund for Grundtvigs videnskabsteori.